

Cinqiz Ənveroğlu

Bu günümüzün böyük şairi Vaqif Aslanla mənim tanışlığımın və sonralar yaranan dostluq münasibətimin tarixi 40 ildən çoxdur. Uzun illər Vaqif Aslanın şeirlərinin ilk oxucularından biri olmuşam. Bizim ailəvi dostluq münasibətimiz olduğuna görə dəqiq bilərəm ki, Vaqif Aslanın ilk oxucusu, ilk redaktoru və yeganə tənqidçisi onun həyat yoldaşı Təranə xanımdır. Mən Vaqif Aslanın rəhbərliyi etdiyi "Səbuhi"(Mirzə Fətəli Axuanzadənin şərfinə) və "Müştəqi"(Şəki xanı şair Hüseyn xan Müştəqin şərfinə) adlanan ədəbi məclislərində də dəfələrlə iştirak etmişəm və şahid olmuşam ki, O, başqalarının şeirlərini diqqətlə dinləyib, mahir pəşəkərliklə öz tənqidi, təhlili fikirlərini çox mülayimliklə bildirir və öz şeirlərinin müzakirəsində də toplanmış iştirakçılara tam sərbəstlik yaradır. Hər bir məclis iştirakçısının fikirlərini hörmət və diqqətlə qəbul edir. Vaqif Aslan ictimai fikirə çox açıq adamdır və onun şeirləri xalq tərəfindən sevilir.

Mən, hazırki yazımda Vaqif Aslanın yaradıcılığında bir neçə mövzunu əhatə etməklə geniş, silsilə məqalələr yazmaq istədim. Həmin mövzulara adlar müəyyən etdim. Mövzulara müvafiq olan şeirlərdən nümunələr seçməyə başladım. Mövzuların adları təxminən belə idi. ,, Vaqif Aslanın yaradıcılığında vətənpərvərlik mövzusu", "Vaqif Aslanın yaradıcılığında insan-insana münasibəti", "Vaqif Aslanın yaradıcılığında təbiət və cəmiyyət mövzusu", "Ailə və qadın münasibəti", "Vaqif Aslanın yaradıcılığında tarixə sədaqət", "Türk mifalogiyası Vaqif Aslanın yaradıcılığında özünü dərkən qaynağı kimi", "Dədə Qorqut motiflərinin Vaqif Aslanın yaradıcılığında imprvizasiyası", "Vaqif Aslanın yaradıcılığında insan və zaman problemi", "Vaqif Aslanın yaradıcılığında əxlaq və mənafiyyət" və bir neçə başqa mövzulara yazmaq məqsədi ilə onun şeirlərindən bir beyt, bir və ya iki kuptel nümunələr seçməyə başladım. Amma sonra çox düşündüm, anladım ki, bu mövzuların hərsi bir doktorluq dissertasiyası həcmindədir və görəydim işin ağırlığını dərk edib əl saxladım. Xeyli düşündü, topladığım şeir nümunələrini kənara qoyub bir çox mövzuları özündə ehtiva edən 2-3 şeirin üzərində dayandım. Qarşımdakı həmin şeirləri təkrar bir neçə dəfə oxudum. Mənə elə gəlirdi ki, yuxarıda qeyd etdiyim mövzuların bir çoxunu Vaqif Aslan təkcə bu şeirlərində əhatə edib. Birinci şeir 1992-ci ildə yazılıb.

Bu günümüzün böyük şairi

Kişilər

Arazdan keçmir-kı-suyu sərindir.
Kürdən adlanırmı-dibi dərinidir.
Araz aşığından. Kür topuğundan olan kişilər!
Nə qədər ucaymış boyunuz sizin,
Əsliiniz, kökünüzd, soyunuz sizin.
Axıb qanımıza dolan kişilər!

Sizin yanında dilimiz - qışa,
Qayımız-uzun, əlimiz - qışa.
Qaya pərçəsindən, daş qopuğundan
Nəğərə dəldizib çalan kişilər!
Döyüb başımıza çalınmış biz,
Kos kimi ortaya salınmış biz,
Olmuşuq oyuncuq, yalan, kişilər.

Hanı baş Kür ilə Araz arası?
Bizi eyləyiblər palaz arası.
Ox kimi şığıyib yazı düzündən
Atını atından salan kişilər!
Qulağımız, ,haydi, hoy!,sözümə hasrat.
Ayağımız üzəngi üzünə hasrat,
Bizlər- kor eşşəyə palan,kişilər.

Sizi aldımın saxamız bizim,
Əllərdə qalıbdır yaxamız bizim.
Göydəki qışu da vurub gözündən,
Çalib çaləngənlək olan kişilər!
Siz hara?... Biz hara?... Nə deyək sizə?
İnciyən ruhunuz hay vermiş biza.
Hələ də sükkuta dalan kişilər!

Aşır başımızdan Kür də, Araz da,
Çəkir burulğənlər bizi bir az da.
Bir vədə dayanıb başımız üstə
Bizə xeyir- dua qılan kişilər!
Kənd-kənd, şəhər-şəhər axırıq daha,
Axana qırağdan baxırıq daha.
Bu da qəlin baylar, kalan kişilər!

Gəldi özünüzdə zorunuz sizin,
Dolur gözümüzdə qorunuz sizin.
Çaldım- çaldım olsun qorunuz sizin,
Daşmış qalmadı daşmış üstə,
Ay yurdur-yuvası talan kişilər!

İndi Vaqif Aslanın bu mövzuda olan ikinci şeirini oxuculara təqdim edirəm. Bu şeir "Haray" adlanır. Şeirdə vətən torpaqlarını, varını, dövlətini, malını mülkünü itirən və stresdən az q.qla havalandan vətəndaş harayının, fəryadının şahidi olur. Çox məmullu bir vəziyyət qarşımızda yaranır. Nə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, nə Avropa İttifaqı harayımıza məhəl qoymur. Zaman çəkdikcə hər şey adılacaq, nəinki özgələr, heç özümüz- özümüzlükülərin harayına əhəmiyyət vermirik. Biz hara gedirik bu münasibətlərlə? Şeiri oxuyun.

Haray

Bir içim su üçün gəynəyir içim.
Sulanm, çaylarım, göllərim, haray!
Mələşmir quzular,köp etmir köçüm,
Aranım, yaylağım, çöllərim, haray!

Yad əllər doğradı kötüyümüzü,
Özğalar axtarın itiyimizi.
Bittirə bilmədik bityiyimizi,
Günlərim, aylarım, illərim, haray!

Çapılıb yerlərdə qalıbdır yanım.
Lələlər üstünə tökülib qanı.
Nərgizə nərgizə bənzəyən canım,
Gülləri oxşayan dillərim, haray!

Dolduqca, daşdıqca künclər, bucaqlar,
Necədə boş qaldı dolu qucaqlar.
Sovruldu havaya piflər,ocaqlar,
Töküldü başıma küllərim, haray!

Korlar dünyasıdır bu dünya, korlar.
Haqdan çəkilibmiş gözüna torlar.
Şumlandı məzarlar, çalladı gorrar,
Aplıdı Allahə allarım, haray!

Bu şeirləri misra- misra oxuyaq və düşünək. Biz kimik, kimlərin varisləriyik. Zaman- zaman torpaqları zəpt olunan, ba-

şına- gözüne döyüb ağlamaqdan başqa əlindən bir iş gəlməyən, sındırılmış, təhçir olunmuş bir tayfa bənəyirik. Adam öz soy- kökünü, onların gəldikləri yolları yada salanda özü- özündən utanır.

Vaqif Aslanın "Kişilər" şeirində kişi insanın cinsi göstəricisi mənasında işlənməyib. Burada sözün kökü olan kişi şəxs mənasında işlənib. Türk oğlu Türk olan Vaqif Aslan bu şeirində bütün türk insanların müraciət edir. Bu müraciət xalqın rəhbər vəziyyətli şəxslərindən başlayaraq hər ranqdan olan məmurlara, ziyalılara, hərbiçilərə və nəhayət bütün vətəndaşlara ünvanlanıb. Yeni bu şeirdə bir az da kobud desəm itiham olunan hər kəs zəmanəsində aldığı dəməsiyəni dərk etməli və oylaylarla bərişmaq yox, mübarizliklə özünə, soy- kökünə qayıtmalıdır. Vaqif Aslanın bu qəbilədən olan bir çox şeirləri bütün onlarla bərişən pessimis insanlar üçün bir haraydır.

Böyük şair bu mövzuda olan şeirləri ilə xalqımızı işıqlı gələcəyə, mətin, mübaris vətəndaşlığa səsləyir.

Bu yolda qarşımızda duran bir çox çətinliklər də vardır. Biz hər bir insanın vətəndaşlıq vəzifələrini unuduruq. Adı bir iş. Hazırda dünyanı bürüyən COVİD-19 pandemiyasından qorunmaq üçün Dövlətin qanunlarına normal riayət etmərik. Deyilən iş əsas şərtdən birini yerinə yetirəndə ikisini unuduruq. Bu yaddaşsızlıq, unutanlıqla itirdiyimiz vətən torpaqlarını necə geri alacağıq? Axı özü sağlamlıq olmayan insan düşmənlə necə mübarizə apara bilər. Biz birinci növbədə qayda- qanunlara

riayət etməli, özümüzün, ailəmizin və xalqımızın sağlamlığına təminat verməliyik. Bundan sonra sağlamlıq, sağlamlıq əqide ilə düşmənlərimizə qarşı qanunlar əsasında hər cür siyasi, iqtisadi, hərbi və başqa mövcud olan formalarda mübarizə aparmalıyıq. Vaqif Aslan öz yaradıcılığı ilə sanki bizi siikləyib yuxudan ayıldırı. Bizə vətəndaşlıq vəzifələrimizi təkrar- təkrar xatırladı və bizi qələbələrə səsləyir. Vaqif Aslanın "Ruhlarla söhbət" poeməsindəki "Titre, özünə dön, millətim mənim" şeirində deyildiyi kimi. Mən hər dəfə bu şeiri oxuyanda özümdə tükən-məz qüvvə, güc və cəsəət baş qaldırdığı hissi edim. Böyük sərkərdələr döyüş qabağı öz ordusunu və arxada orduya yardımçı olan vətəndaşlarını qələbəyə səslədiyi və inandırdığı kimi. Mənə elə gəlir ki, bu şeiri musiqi bəstələnsə, məhni yaranarsa bu Türk oğlunun zəfər yürüşü məhni olacaq və nəhayət indiki dünya hadisələri fonunda bu şeir, bu sözlərə yazılmış məhni bizə mayaq və bayraqdar olacaqdır.

Tutmasın gözüni özga qumaşı,
Nadənün ovcası, yədin şabaşı.
Baş elmə özünə ayılan başı.
Titre, özünə dön, millətim mənim!

Yadların verdiyi paltarı çıxart.
Vətənin qanqalı üzərində yat.
Yatan qeyretini silkilə oyat,
Titre, özünə dön, millətim mənim!

El-el, bölge-bölge paralanma gəl,
Qoqub buğum-buğum aralanma gəl.
Ad-ad, nəsi-nəsi qaralanma gəl,
Titre, özünə dön, millətim mənim!

Yalandan tarifi tuturlar səni,
Yurd- yurd, oba-oba uduurlar səni.
Doğudun, Batdan güdürlər səni,
Titre, özünə dön, millətim mənim!

Sünnsən, şiasən,budda, sufisən,...
İsavi, Musavi, ya konfusisən...
San- Türksən! San- Türksən!
San- Türksən! Türksən!!!
Titre, özünə dön, millətim mənim!

Günəşi bayraqtaq sancmıqı göyə.
Türkoğlu, bir tikel, ona dir yipa.
Ruhu əcdadınm şad olsun deyə,
Titre, özünə dön, millətim mənim!

Senin tarixin var, bəndəgüdaşın var,
Daşdan da dözümlü qən yaddaşın var.
Hələ qabağında ar savşın var.
Titre, özünə dön, millətim mənim!!!
Titre, özünə dön, millətim mənim!!!

Allah bizi, Dövlətimizi və xalqımızı qorusun! Biz zəfər yürüşünə səsləyən həmin şeirə musiqi bədalənsə, mən inanıram ki, bu məhni bütün Türk dünyasını həqiqətən siikləyib oyadacaq, dünyanı yeni düzəndə özünə layiqli yer tutmasında mühüm əhəmiyyəti kəsb edəcəkdir.

